proLékaře.cz | 5.10.2026

Pandémia COVID-19 a diabetes mellitus

COVID-19 (COronaVIrus Disease 2019), ochorenie spôsobené novým druhom koronavírusu SARS-CoV-2, dosiahlo svojou proporciou vo svete rozmeru pandémie. Prejavuje sa príznakmi, ktoré sú buď mierne, symptómy môžu byť stredne silné, alebo až veľmi ťažké s prejavmi akútneho respiračného distres syndrómu (ARDS), končiace multiorgánovou dysfunkciou až smrťou. Morbiditu a mortalitu u týchto pacientov ovplyvňujú hlavne vyšší vek a predovšetkým komorbidity. Z epidemiologických sledovaní je známe, že medzi ne patria srdcovo-cievne ochorenia s artériovou hypertenziou a diabetes mellitus s obezitou. Ukázalo sa, že títo pacienti sú zvlášť zraniteľní pri nákaze koronavírusom COVID-19. Diabetes mellitus, antidiabetická liečba a komorbidity nezávisle od glykemickej kontroly si vyžadujú zvláštnu pozornosť aj v našich podmienkach každodennej klinickej praxi.

V decembri roku 2019 sa vyskytla v meste Wu-chan v Číne pneumónia neznámeho pôvodu s vysokou fatalitou, zapríčinenou väčšinou akútnym respiračným distres syndrómom. Vo februári 2020 sa príčina zistila a bola nazvaná Medzinárodnou spoločnosťou pre taxonómiu vírusov (International Committee on Taxonomy of Viruses) ako SARS-CoV-2. Patrí medzi už popísané koronavírusy ako sú SARS-CoV (Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus), alebo MERS-CoV (Middle East Respiratory Syndrome CoronaVirus). Ukázala sa jeho vysoká infekčnosť, takže už v priebehu polroka centrum v Univerzite John Hopkins (Center for Systems Science and Engineering at John Hopkins University) zaznamenal vyše 80 000 prípadov infekcie v samotnej Číne a vyše 2 800 000 vo svete. Hoci priebeh u väčšiny pacientov bol mierny, alebo so stredne ťažkými symptómami, vyskytli sa závažné prípady s ARDS, MODS (multiorgánovým dysfunkčným syndrómom) až smrťou s MOF (Multiple Organ Failure/multiorgánové zlyhanie).

Fatalita COVID-19 sa pohybuje medzi 1,4–4,3 % v závislosti na regiónoch a nemocniciach.

Diabetes mellitus a jeho komplikácie patria vo svete medzi vedúce príčiny morbidity a mortality. Pacienti s diabetes mellitus majú vysoké riziko na infekcie, zvlášť však na chrípku a pneumóniu. Chronická hyperglykémia, ktorá je charakteristickou črtou u pacientov s diabetom, vedie ku zhoršeniu fagocytózy neutrofilov, makrofágov a monocytov, zhoršenej chemotaxii neutrofilov a baktericídnej aktivity, a taktiež ku zhoršenej bunkovej imunite. Nekontrolovaná glykémia je významným prognostickým rizikovým faktorom závažnosti a úmrtnosti pacientov s diabetes mellitus infikovanými inými vírusmi.

Vážené kolegyne a kolegovia,
v predkladanom čísle časopisu sa autori zamerali na pohľad na infekciu COVID-19 v kontexte patogenetických mechanizmov diabetes mellitus a komorbidít, epidemiologických sledovaní a aj možnému vplyvu antidiabetickej a ostatnej liečby pri tejto epidemiologicky závažnej infekcii.

Verím, že takto zamerané číslo časopisu Forum diabetologicum pre vás bude prínosom.

prof. MUDr. Andrej Dukát, CSc., FRCP
editor tohoto vydania časopisu Forum diabetologicum